

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ*

(ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ)

Υπό

ΑΝΔΡΕΑ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Γιατροῦ-Ἐπιμελητοῦ Ἐδρας Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς
Ὑγειονομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

Τρίτον εἰδικὸν μέτρον προστασίας τῶν βρεφῶν ἐργαζομένων μητέρων εἶναι ἡ ὀργάνωσις τῆς κατ' οἶκον ἐργασίας τῆς μητρὸς μετὰ περιωρισμένην ἀπόδοσιν ἐργασίας καὶ μετὰ τὸ κατώτατον ὄριον ἡμερομισθίου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰσχυουσῶν ἐκάστοτε συλλογικῶν συμβάσεων. Μερικὰ κράτη, δηλαδὴ, διὰ νὰ διευκολύνουν τὴν παραμονὴν τῆς ἐργαζομένης μητρὸς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς, χωρὶς ὁμῶς καὶ νὰ παύσῃ αὐτὴ νὰ ἐργάζεται ἀλλὰ μετὰ συνθήκας πού νὰ τῆς ἐπιτρέπουν καὶ τὴν περιποίησιν τοῦ τέκνου τῆς, ἐβοήθησαν τὴν ἴδρυσιν ἐταιρειῶν καὶ ἄλλων βιομηχανικῶν καταστημάτων, τὰ ὅποια ἔδιδον εἰς μητέρας μετὰ βρέφη ἐργασίαν νὰ τὴν ἐκτελοῦν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν μετὰ ἀπόδοσιν ὀλιγωτέραν, ὥστε νὰ περισσεύῃ καὶ χρόνος πρὸς περιποίησιν τῶν βρεφῶν τῶν. Τὸ κράτος ὑπεχρέωνεν ἐπίσης καὶ ἄλλας ἐργασίας καὶ ἐπιχειρήσεις νὰ πράττουν τοῦτο, ἐφ' ὅσον βεβαίως ἡ ἐργασία ἡμποροῦσε νὰ γίνῃ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἐργαζομένης μητέρας. Εἰς μητέρα ἐργαζομένην π.χ. εἰς κατάστημα ὑποκαμίσεων, ἡ ὁποία θὰ ἀπέδιδεν εἰς τὸ ἐργοστάσιον 2½ εἶτομα ὑποκάμισα ἡμερησίως, τῆς ἐχορήγησαν τὴν ἐργασίαν αὐτὴν νὰ τὴν ἐκτελῇ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς, διὰ νὰ προσέχῃ ἐν τῷ μεταξῷ καὶ τὸ βρέφος τῆς, μετὰ ἀπόδοσιν ἐργασίας ὁμῶς μόνον 2 ὑποκάμισα ἡμερησίως καὶ μετὰ ἡμερομισθίον τὸ κατώτατον τῶν ἡμερομισθίων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συλλογικῶν συμβάσεων. Ἐάν δηλ. τὸ ἡμερομισθίον τῶν γυναικῶν

κυμαίνεται ἀπὸ 38-45 δραχμάς, θὰ λαμβάνῃ αὐτὴ 38 δραχμάς ἡμερησίως. Ἡ παραλαβὴ ὁμῶς ἐργασίας θὰ εἶναι 12 μόνον ὑποκαμίσεων τὴν ἐβδομάδα. Ἄν ἡ μητέρα ἠτοίμαζε πρὸς παράδοσιν 5 ὑποκάμισα ἡμερησίως, ἡ ἐταιρεία ἢ τὸ ἐργοστάσιον δὲν ἐπετρέπετο νὰ τὰ παραλάβῃ ὅλα ἀλλὰ μόνον τὰ 12, διότι τότε κάθε μητέρα θὰ ἀφιέρωνε περισσότερον χρόνον διὰ τὴν ἀπόδοσιν περισσοτέρας ἐργασίας, ὅποτε δὲν θὰ τῆς ἐπερίσσειε χρόνος διὰ τὴν περιποίησιν τοῦ τέκνου τῆς καὶ θὰ ἦτο δῶρον ἄδωρον διὰ τὸ βρέφος ἢ διευκόλυνσις τῆς μητέρας δι' ὃν σκοπὸν τῆς δίδεται αὐτὴ. Τὸ μέτρον τοῦτο πράγματι συντελεῖ εἰς τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τῆς βρεφικῆς θνησιμότητος, διότι ὄχι μόνον δὲν ἀποσπᾷ τὴν μητέρα ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνακουφίζει ἐπὶ πλεόν, διότι ἀπαλλάσσει αὐτὴν ἀπὸ τὰς ταλαιπωρίας τῶν ταξειδιῶν ἀπὸ τὸ σπῆτι εἰς τὸ ἐργοστάσιον, κλπ.

Τέταρτον εἰδικὸν μέσον κοινωνικῆς προστασίας τῶν βρεφῶν πού ἔχουν τὰς μητέρας τῶν ἐργαζομένων εἶναι οἱ θάλαμοι θηλασμοῦ εἰς ἐργοστάσια καὶ ἐργαστήρια ὅπου ἐργάζονται μητέρες αἱ ὁποῖαι ἔχουν βρέφη. Οἱ θάλαμοι οὗτοι πρέπει νὰ δημιουργοῦνται ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων, νὰ εἶναι καλῶς ὀργανωμένοι καὶ καλῶς λειτουργοῦντες, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν συντελοῦν εἰς τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τῆς βρεφικῆς θνησιμότητος, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν καλύτεραν ἀπόδοσιν ἐργασίας ὑπὸ τῆς μητρὸς, ἡ ὁποία, ἔχουσα τὸ τέκνον τῆς πλησίον τῆς, ἐπιδίδεται ἀπερίσπαστος εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς καὶ

* Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους.

περισσότερον εὐχαριστημένη, διότι ἀνά τρίωρον θά θηλάζῃ τοῦτο κατόπιν μικροῦ διαλείμματος καὶ θά παραλαμβάνῃ τοῦτο σπίτι της μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας της. Οἱ θάλαμοι οὗτοι, προοριζόμενοι διὰ βρέφη ἐργαζομένων μητέρων, εἶναι καλύτεροι ἀπὸ τὰ Ἡμερήσια Βρεφοκομεῖα, ὅπου πάλιν αἱ ἐργαζόμεναι μητέρες ἀφήνουν τὰ τέκνα των καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ τὰ παραλαμβάνουν τὸ βράδυ ὅταν ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν των, διότι οὕτω δίδεται εἰς αὐτὰς ἡ εὐκαιρία νὰ τὰ ἔχουν πλησίον των εἰς τοὺς θαλάμους θηλασμοῦ καί, τὸ σπουδαιότερον, νὰ θηλάζουσιν ταῦτα. Ἡ ὀργάνωσις καὶ λειτουργία τῶν θαλάμων θηλασμοῦ εἰς τὸ ἐργαστάσιον εἶναι ἀκριβῶς ὁμοία μετὰ τὴν ὀργάνωσιν ἐνὸς Ἡμερησίου Βρεφοκομείου, ἤτοι μετὰ κλίνας βρεφῶν, μαγειρεῖον παρασκευῆς βρεφικῶν τροφῶν ἀναλόγως τῆς ἡλικίας των, αἰθουσαν καθαρισμοῦ τῶν βρεφῶν, πλυντήριον κλπ., μετὰ προσωπικὸν ἀπὸ Βρεφοκόμους Ἀδελφάς, Ἰατρὸν καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τούτων, μετὰ ἀμεμπτον καθαριότητα καὶ λῆψιν ὅλων τῶν μέτρων διὰ τὴν παρεμπόδιον μολύνσεων τῶν βρεφῶν.

Πέμπτον μέτρον ἰατροκοινωνικῆς προστασίας τῶν βρεφῶν τῶν ἐργαζομένων μητέρων εἶναι τὰ Ἡμερήσια Βρεφοκομεῖα. Ταῦτα εἶναι καταστήματα περιθάλψεως τῶν βρεφῶν ἀπὸρων ἐργαζομένων μητέρων αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν συνθήκας εὐνοϊκὰς διὰ νὰ ἀφήσουν τὸ βρέφος των εἰς τὴν οἰκίαν των τὴν ἡμέραν ὅπου ἐργάζονται. Αὐταὶ παραδίδουν τὴν πρωίαν εἰς τὰ Ἡμερήσια Βρεφοκομεῖα τὰ βρέφη των καὶ τὰ παραλαμβάνουν τὸ βράδυ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας των. Τὰ Ἡμερήσια Βρεφοκομεῖα ἀποτελοῦν ἓνα ἐκ τῶν πλέον διαδεδομένων θεσμῶν καὶ λέγονται μετὰ τὸ διεθνὲς ὄνομα «ΚΡΕΣ» (Crèches) καὶ δέχονται ὑγιᾶ βρέφη πρὸς φύλαξιν, ὡς καὶ νήπια κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἵνα διευκολύνουν τὴν μητέρα κατὰ τὴν μετὰβασίν της εἰς τὴν ἐργασίαν της, εἶναι δὲ ἡμίκληιστα ἰδρύματα.

Τοποθεσία τῶν Ἡμερησίων Βρεφοκομείων πρέπει νὰ εἶναι ἡ πετωχοσυνοικία ὅπου ὑπάρχουν πολλαὶ ἐρ-

γαζόμεναι μητέρες, καὶ κατὰ προτίμησιν εἰς γήπεδον ὑγιεινὸν καὶ εἰς κτίριον ποῦ νὰ ἐκπληροῖ ὅλους τοὺς ὄρους ὑγιεινῆς καὶ πρὸ παντὸς νὰ ἔχῃ εὐρυχώρους καὶ ὑγιεινοὺς θαλάμους βρεφῶν καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα τμήματα ἐξασφαλίζοντα τὰς συνθήκας ὑγιεινῆς διαμονῆς καὶ ὑγιεινῆς διατροφῆς τοῦ βρέφους, εὐρυχώρους κήπους κλπ. πρὸς διαμονὴν εἰς τὸ ὑπαιθρον τῶν βρεφῶν ἀναλόγως τῶν ἐνδείξεων καὶ ἀναγκῶν των.

Τμήματα τοῦ Ἡμερησίου Βρεφοκομείου πρέπει νὰ εἶναι ἀπαραιτήτως ἡ αἰθουσα εἰσαγωγῆς καὶ παραλαβῆς τῶν βρεφῶν, δωμάτιον ἱματιοθήκης διὰ τὴν φύλαξιν τῶν ἐνδυμάτων τῶν βρεφῶν, ἰδιαιτέρως ἐνὸς ἐκάστου, θάλαμος καθαρισμοῦ τούτων ἀματῆ παραλαβῆς των, θάλαμος ὕπνου καὶ διαμονῆς βρεφῶν μετὰς ἀπαραιτήτους μικρὰς κλίνας των, ὡς καὶ τετράγωνα ξύλινα πλαίσια μετὰ στρῶμα μαλακὸν διὰ τὴν τοποθέτησιν των ὅταν κατεβάζουσιν ταῦτα ἀπὸ τὴν κλίνην των καὶ τὰ ὁποῖα λέγονται κήποι τῶν βρεφῶν, μαγειρεῖον παρασκευῆς γάλακτος ὡς καὶ ἄλλων βρεφικῶν τροφῶν, μετὰ διατήρησιν εἰς πάντα τὰ τμήματα ἀμέμπτον καθαριότητος. Κάθε βρέφος ἔχει ἴδιον λίκνον. Ὅταν εἰς τὸ Ἴδρυμα ὑπάρχουν νήπια βαδίζοντα, τότε ἀναγκαστικῶς χωρίζονται ἀπὸ τὰ μὴ βαδίζοντα. Ἐὰν δὲ παρουσιασθῇ κρούσμα λοιμῶδους τινὸς νόσου, τότε ἀμέσως ἀπομονοῦνται εἰς κατάλληλον ἀπομονωτήριον, τὸ ὁποῖον ὅπωςδήποτε πρέπει νὰ ὑπάρχῃ σὲ ἓνα Ἡμερησίον Βρεφοκομεῖον.

Ὅροι εἰσαγωγῆς :

1) Ἡ μήτηρ πρέπει νὰ ἐργάζεται εἰς ἐργαστάσιον ἢ ἐργαστήριον ἢ οἰανδήποτε ἄλλην ἐπιχείρησιν καὶ νὰ ἔχῃ ἐπομένως ἀσφαλτικὸν βιβλιάριον ἐργασίας δεόντως ἐνημερωμένον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συνυποβληθῇ μαζὺ μετὰ ἄλλα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος πρὸς ἔγκρισιν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ βρέφους της εἰς τὸ Ἡμερησίον Βρεφοκομεῖον.

2) Πρέπει νὰ εἶναι ἄπορος.

3) Πρέπει νὰ κάμῃ αἴτησιν σχετικῶς μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ βρέφους καὶ νὰ συνυπο-

βάλη καὶ τὴν ληξιαρχικὴν πράξιν γεννήσεως αὐτοῦ.

4) Πρέπει τὸ βρέφος νὰ ἐξετασθῆ ἀπὸ ἰατρικῆς ἀπόψεως καὶ νὰ εἶναι ὑγιὲς μὴ ἔχον κανὲν μεταδοτικὸν νόσημα, τοῦτο δὲ ἐξασφαλίζεται διὰ τῆς ἐξετάσεως ὑπὸ ἱατροῦ τοῦ τμήματος ἢ ἀπὸ εἰδικοῦς ἱατροῦς ἄλλων συνεργαζομένων μετ' αὐτοῦ ἱατροῦν, ἀκτινολόγων, δερματολόγων κλπ.

5) Τὸ βρέφος πρέπει νὰ ὑποστῆ ὅλους τοὺς ἀπαραιτήτους προφυλακτικούς ἐμβολιασμούς καὶ νὰ διαπιστωθῆ ἡ ἀνάγκη εἰσαγωγῆς του ὑπὸ τῆς Ἐπισκεπτρίας Ἀδελφῆς τοῦ Ἰδρύματος, ἢ ὅποια καὶ εἰσηγείται ταύτην κατόπιν τῆς κατ' οἶκον τῆς αἰτούσης σχετικῆς ἐπισκέψεως καὶ ἐρεῦνης, ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ὀρθὴν κρίσιν περὶ εἰσαγωγῆς τῶν ἐχόντων μεγαλυτέραν ἀνάγκην πρὸς τοῦτο βρεφῶν λόγῳ τοῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ κλινῶν.

Διὰ τὰ βρέφη τῶν ἐργαζομένων καὶ ἠσφαλισμένων μητέρων καταβάλλει τὰ ἐξοδα τὸ Ἴδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, διὰ δὲ τὰ βρέφη τῶν ἐργαζομένων μητέρων ἀλλὰ μὴ ἔχουσῶν ἀσφάλισιν, ὅπως εἶναι αἱ παραδουλεῦτραι, ὑπηρετρίαι κτλ., ἡ εἰσαγωγή των γίνεται δωρεάν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν περιθάλπομένων βρεφῶν. Οὗτος δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀνώτερος τῶν τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα διὰ τὴν καλὴν διοίκησιν καὶ τὴν καλὴν περίθαλψιν τῶν βρεφῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ λόγους μεγαλυτέρας ἀσφαλείας ἀπὸ τὰ λοιμῶδη νοσήματα. Ἐὰν δὲ συμβαίη τὰ βρέφη νὰ εἶναι περισσότερα, τότε τὸ Ἴδρυμα πρέπει νὰ διαιρῆται ἀναλόγως εἰς δύο ἕως τρία τμήματα τελείως κεχωρισμένα καὶ ἀνεξάρτητα ἀλλήλων καὶ τὰ ὅποια δυνατὸν νὰ ἔχουν κοινὰ τμήματα μόνον τὸ πλυντήριο καὶ τὸ μαγειρεῖον.

Πρόγραμμα ἐργασίας. Τὰ βρέφη τὰ φέρουν αἱ μητέρες των ἢ ἄλλο συγγενικὸν πρόσωπον τὸ πρῶν κατὰ τὴν κεκανονισμένην ὥραν, καὶ δι' εἰδικῆς αἰθούσης παραλαβῆς εἰσάγονται εἰς τὸ Ἴδρυμα μετὰ προηγουμένην διαπίστωσιν τῆς ὑγείας των ὑπὸ πεπειραμένης Ἀδελφῆς ἢ ὅποια ἐλέγχει τοῦτο καὶ ἀπὸ πληροφορίας τῆς μητέρας. Ἐὰν ἢ Ἀδελφῆ ἀντιληφθῆ τὸ παρα-

μικρὸν περὶ νόσου δὲν παραλαμβάνει τοῦτο ἀλλὰ τὸ ἐπιστρέφει εἰς τὸ σπίτι του μέχρις ὅτου ἀποκατασταθῆ πλήρως ἡ ὑγεία του. Μετὰ τὴν παραλαβὴν, τὸ βρέφος ἐκδύεται, φορεῖ ἐνδύματα τοῦ Ἰδρύματος, λαμβάνει τὸ λουτρόν του, ζυγίζεται καὶ τοποθετεῖται ἐπὶ τῆς κλίνης του διὰ τὴν περαιτέρω ἀγωγὴν. Τοῦτο διατρέφεται τεχνητῶς καὶ τυγχάνει περιποιήσεων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, παραλαμβάνεται ὑπὸ τῆς μητρὸς του μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας της καὶ μεταφέρεται εἰς τὴν οἰκίαν της ἵνα τὸ ἐπαναφέρῃ τὴν ἐπινομένην πρωινήν κ.ο.κ.

Τὸ πρόσωπικὸν τοῦ Ἡμερησίου Βρεφοκομείου εἶναι ὁ Παιδιατρός, ἡ Διευθύνουσα Ἐπισκεπτρία Ἀδελφῆ, αἱ Βρεφοκόμοι Ἀδελφαί, τὸ διοικητικὸν καὶ ὑπηρετικὸν προσωπικόν. Αἱ Βρεφοκόμοι πρέπει νὰ ἀντιστοιχοῦν μία διὰ κάθε 5-6 βρέφη.

Νομικὴ ὑπόστασις τοῦ Ἰδρύματος. Τοῦτο εἶναι κρατικὸν Ἴδρυμα ἢ νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου ἢ καὶ ἰδιωτικῆς ἀγαθοεργοῦ πρωτοβουλίας κατὰστημα, ὅπως εἶναι ἡ Παπαστράτειος Στέγη, τὸ Μαλλιοπούλειον κλπ. Ταῦτα πρέπει νὰ ὀνομασθοῦν μὲ ὀνομασίας ἀνταποκρινομένας πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὸ περιεχόμενον τούτων, ἦτοι ὡς Ἡμερήσιον Βρεφοκομεῖον καὶ Νηπιοκομεῖον Παπαστράτου κλπ., τὸ ὅποιον τηρεῖται διεθνῶς, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ δωρητοῦ, ὡς εἶναι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὀρθόν.

Μετὰ τὸν Βρεφοκομικὸν Σταθμὸν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἴδρυμα προοριζόμενον διὰ βρέφη ποὺ ἔχουν τὰς μητέρας των καὶ τὰ περιποιοῦνται, καὶ μετὰ τὰ Ἡμερήσια Βρεφοκομεῖα καὶ Θαλάμους Θηλασμοῦ, ποὺ προορίζονται διὰ τὴν περίθαλψιν βρεφῶν ἐργαζομένων μητέρων, θὰ ἴδωμεν τὰ μέσα καὶ μέτρα ποὺ χρησιμοποιοῦνται πρὸς περίθαλψιν τῶν βρεφῶν τὰ ὅποια στεροῦνται ὅπως ὀδηγεῖ τῆς μητρὸς των, ὅπως εἶναι τὰ ἐξώγαμα, τὰ ἐγκαταλελειμμένα, τὰ εὐρεθέντα ἔκθετα, τὰ ὄρφανὰ καὶ ἀπροστάτευτα, τὰ κακοπαθοῦντα καὶ ἠθικῶς ἐγκαταλελειμμένα λόγῳ ἀναξίων πρὸς ἀνατροφὴν γονέων κλπ. Ἀλλὰ πρὸ αὐτῶν ἄς ἴδωμεν τί εἶναι ἔκθεσις καὶ τί ἀπόθεσις βρέφους. (Συνεχίζεται)